

Staże a kompetencje

Zgodnie z Szczegółowym Opiszem Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020¹ w ramach działania 1.1 mogą być finansowane instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców, w tym: nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez **staże i praktyki, spełniające** standardy wskazane w **Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży**².

Na podstawie unijnych rekomendacji powstały **Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk**³

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020⁴, **Kwalifikacja to określony zestaw efektów uczenia** w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez instytucję uprawnioną do certyfikowania.

Kompetencja, zgodnie z ww. Wytycznymi⁵, to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się/kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinna spełniać osoba ubiegająca się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji.

Nabycie kompetencji potwierdzone jest uzyskaniem dokumentu zawierającego wyszczególnione efekty uczenia się odnoszące się do nabytej kompetencji. Wykazywać należy wyłącznie kwalifikacje/kompetencje osiągnięte w wyniku interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego. **Efekty uczenia się** dla danej kwalifikacji powinny zostać opisane w sposób zrozumiały dla osób rozpoczynających naukę, powinny być konkretne i jednoznaczne oraz możliwe do osiągnięcia. Ponadto muszą być mierzalne i możliwe do zaobserwowania oraz do zweryfikowania. Podczas formułowania wyrażen opisujących efekty uczenia się pomocne jest korzystanie z **czasowników opisujących czynności**, działania, które potrafi wykonać osoba posiadająca daną kwalifikację.

¹ https://www.power.gov.pl/media/85219/SZOOP_POWER_wersja_17.pdf, str.11

² Zalecenia Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014H0327\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014H0327(01)&from=PL)

Zalecenia Rady UE z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego Dz. U. C 153 z 2.5.2018,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:153:FULL&from=EN>

³ Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk - Informator

<https://pszk.pl/images/pdf/Polskie-Ramy-Jakosci-Stazy-i-Praktyk-PSZK.pdf>, www.stazeipraktyki.pl

⁴ Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, Załącznik nr 8 Informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/59719/zal_8_Material_o_kwalifikacjach_plus_lista_spr_09_07_2018.pdf

⁵ Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, Załącznik nr 2. Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 –EFS,

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/59712/zal_2_WLWK_EFS_09_07_2018.pdf

W A Ż N E !!!

Elementy standardu stażu zaliczanego do wskaźnika podnoszenia kompetencji

Staż musi być właściwie opisany przez zgłaszającego pracodawcę we wniosku stażowym. Konieczne wydają się następujące elementy:

- ✓ **Cel stażu** - bardzo konkretny, czytelny
- ✓ Zadania stażowe - opisanie faktycznych zadań stawianych przed stażystą, a nie typowych zadań w tym zawodzie
- ✓ **Efekty uczenia** - wypisanie tych efektów uczenia, które są możliwe do osiągnięcia wykonując zadania stażowe opisane wyżej
- ✓ Jasna deklaracja pracodawcy: Czy staż prowadzi do zdobycia nowych kompetencji zdobytych w czasie trwania stażu. Jeżeli **tak** to należy:
  - ✓ nazwać tę kompetencję np. obsługa klienta salonu fryzjerskiego
  - ✓ jak jej osiągnięcie zostanie zmierzone podczas stażu: np. obserwacja w miejscu pracy w pierwszym i ostatnim tygodniu stażu przez opiekuna i wypełnienie formularza oceny
  - ✓ kiedy uznaje się, że kompetencja jest zdobyta: np. pozytywna opinia opiekuna na bazie prowadzonej obserwacji

Jak dobrze opisać kompetencje używając języka efektów uczenia się?

Efekty uczenia mogą się odnosić do wiedzy umiejętności czy kompetencji społecznych. Nie ma rejestru kompetencji, tak więc nie istnieje obecnie zamknięty katalog nazwanych kompetencji.

Należy pamiętać że kompetencja to **zestaw** efektów uczenia się, tak więc kompetencja zawiera co najmniej kilka efektów uczenia. Nie ma jednoznacznej definicji, ile efektów uczenia się zawiera kompetencja.

Przy opisywaniu kompetencji nabytych w trakcie stażu można posiłkować się poniższymi bazami:

- INFOdoradca+ Informacje o zawodach,
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji.

Dokumenty stażowe powinny zawierać opis celów obejmujących efekty uczenia się, jak np. wiedza, umiejętności i/lub kompetencje społeczne.

W bazie **INFOdoradca+** ⁶znajdują się opisy zawodów. Dla każdego z zawodów zostały zidentyfikowane kluczowe zestawy kompetencji, a każdy z nich opisany jest za pomocą wymaganych efektów uczenia się – w podziale na wiedzę i umiejętności. Wskazane zostały także kompetencje społeczne w danym zawodzie.

---

⁶ INFOdoradca+ Informacje o zawodach, <http://psz.praca.gov.pl/infodoradca>

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)⁷ to baza zawierająca opisy kwalifikacji, zarówno tych, które nabywane są w systemie kształcenia formalnego (szkoły, uczelnie), jak i tych, których uzyskanie możliwe jest na kursach, szkoleniach i w trakcie nabywania doświadczenia (np. stażu). Podobnie jak w przypadku bazy INFOdoradca+, kwalifikacje w ZRK opisane są językiem efektów uczenia się.

Zgodnie z rozporządzeniem⁸ organizator stażu opisuje zadania, jakie będą wykonywane podczas stażu przez bezrobotnego, w tym wskazuje nazwę zawodu lub specjalności, zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, nazwę komórki organizacyjnej i stanowiska pracy oraz **zakres zadań zawodowych**.

Należy pamiętać, aby we wniosku o zorganizowanie stażu wykazane zostały tylko te zadania, które faktycznie będą realizowane podczas stażu.

Nie należy wypisywać wszystkich zadań zawodowych wskazanych w opisie danego zawodu, w sytuacji gdy nie będą one wykonywane podczas realizacji danego stażu.

Zgodnie z Wytycznymi⁹ fakt nabycia kompetencji jest weryfikowany w ramach etapów o których mowa była powyżej. W związku z powyższym, zadania wskazane przez pracodawcę powinno zostać określone w postaci efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy (*Etap II – Wzorzec*). Podczas formułowania wyrażen opisujących efekty uczenia się pomocne jest korzystanie z **czasowników opisujących czynności**, działania, które potrafi wykonać osoba posiadająca daną kompetencję. Należy odnieść się do wiedzy, umiejętności czy kompetencji społecznych.

Efekty stażu muszą być opisane językiem efektów uczenia się. Efekty te mogą zostać wskazane zarówno we wniosku o zorganizowanie stażu jak i programie stażu, który jest sporządzany przed realizacją stażu.

Jedno zadanie zawodowe może prowadzić do zdobycia jednej lub większej liczby kompetencji. Jednocześnie czasami kilka zadań zawodowych będzie jedną kompetencją. Nie ma w tym przypadku jednoznacznej definicji.

Zadania zawodowe mogą być opisane ogólnie lub bardziej szczegółowo, w podziale na czynności. Jedna czynność opisana językiem efektów uczenia się nie jest kompetencją, gdyż kompetencję stanowi zestaw efektów uczenia się zadania.

Kompetencje jakie stażysta nabędzie w trakcie stażu powinny zostać poddane ocenie (*ETAP III – Ocena*). Zwykle ocena dokonywana jest przez opiekuna stażu, w postaci opinii. Dokument ten powinien wskazać faktyczne kompetencje wraz z efektami uczenia się, które zostały zdobyte podczas stażu. Nie należy przepisywać całego programu stażu. Wskazujemy tylko te efekty, które

---

⁷ Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/>

⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, Dz.U. 2009 nr 142 poz. 1160

⁹ Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020

faktycznie zostały zrealizowane co pozwoliło nabyć dane kompetencje. W ocenie należy wskazać jakie przyjęto **kryteria i metody ich weryfikacji.**

Kryteria weryfikacji wynikają z dobrze opisanych efektów uczenia się. Pomocne jest korzystanie z czasowników opisujących czynności tzw. czasowników operacyjnych.

Najczęściej stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się¹⁰:

- **obserwacja w warunkach rzeczywistych**
- test umiejętności praktycznych
- test wiedzy
- wywiad
- debata
- prezentacja
- analiza dowodów i deklaracji
- obserwacja w warunkach symulowanych.

---

¹⁰ Efekty uczenia się i ich weryfikacja w projektach mobilności edukacyjnej, FRSE